

Thực hiện Quy chế dân chủ ở các trường đại học, cao đẳng ở Hà Nội

Nguyễn Thanh Hùng

(Ban Đại học Thành uỷ Hà Nội)

Thực hiện Quy chế dân chủ (QCDC) ở cơ sở trong nhà trường là nhằm thực hiện tốt nhất, có hiệu quả nhất như trong Luật giáo dục quy định “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”, bảo đảm cho công dân, cơ quan, tổ chức được quyền giám sát, kiểm tra, đóng góp ý kiến tham gia xây dựng sự nghiệp giáo dục, làm cho giáo dục thực sự là của dân, do dân, vì dân. Thực hiện dân chủ trong các trường đại học, cao đẳng Hà Nội nhằm phát huy quyền làm chủ và huy động tiềm năng trí tuệ của hiệu trưởng, giảng viên, sinh viên, cán bộ, công chức, góp phần xây dựng nền nếp, kỷ cương hoạt động của nhà trường, thực hiện nhiệm vụ phát triển giáo dục phù hợp với đường lối, chủ trương của Đảng và luật pháp của Nhà nước.

Tình hình thực hiện.

Thành uỷ Hà Nội có 43 đảng bộ cơ sở các trường đại học, cao đẳng trực thuộc. Kết quả hoạt động của các trường có ý nghĩa quan trọng trong sự nghiệp đổi mới đất nước nói chung và Thủ đô nói riêng. Xây dựng và thực hiện tốt QCDC ở cơ sở trong các trường sẽ góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động và tính ổn định trong nhà trường.

Thực hiện Chỉ thị 30-CT/TW ngày 18-2-1998 của Bộ Chính trị về “Xây dựng và thực hiện QCDC ở cơ sở”, Ban Chỉ đạo thực hiện QCDC của Thành uỷ Hà Nội đã có Kế hoạch số 30-KH/TU về “Khảo sát việc thực hiện QCDC khối các trường đại học, cao đẳng Hà Nội”. Ban Đại học Thành uỷ Hà Nội chỉ đạo các đảng bộ trường lãnh đạo, tổ chức triển khai xuống từng tổ chức đảng. Chỉ thị của Đảng và kế hoạch của Thành uỷ được tiến hành theo bốn bước:

Bước một, thành lập Ban Chỉ đạo thực hiện QCDC của trường. Các đồng chí bí thư, phó bí thư đảng uỷ hoặc hiệu trưởng nhà trường làm trưởng ban. Thành viên gồm đại diện cấp uỷ, ban giám hiệu, công đoàn, đoàn thanh niên, ban thanh tra nhân dân; các phòng, khoa, ban chuyên môn.

Bước hai, xây dựng hệ thống các quy chế, quy định, quy ước nhằm bảo đảm thực hiện dân chủ trong các hoạt động của nhà trường trên cơ sở “quy chế thực hiện dân chủ trong nhà trường” của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Bước ba, triển khai học tập và phổ biến hệ thống các quy chế, quy định, quy ước đến từng đơn vị và cá nhân trong nhà trường.

Bước bốn, xác định các hình thức thực hiện công khai dân chủ như: Đặt hòm thư góp ý; đối thoại trực tiếp hoặc tại các hội nghị giữa lãnh đạo và các thành viên trong nhà trường; thăm dò dư luận; thông báo, niêm yết các nội dung cần thiết dướì các hình thức trên bảng, bản tin nội bộ hoặc hội nghị.

Trong quá trình thực hiện cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đặc biệt đổi mới phương thức lãnh đạo của tổ chức đảng trong nhà trường, các đảng bộ đã chỉ đạo xây dựng quy chế làm việc của tổ chức đảng trong nhà trường, xác định rõ mối quan hệ công tác giữa tổ chức đảng với bộ máy chính quyền và các đoàn thể. Nhiều đảng bộ trường đã lãnh đạo chính quyền thực hiện quy chế hoá các

hiện và giám sát. Các tổ chức đảng xác định rõ nhiệm vụ chính trị, chỉ đạo các khoa, phòng, đảng viên đóng góp ý kiến xây dựng quy chế phù hợp chức năng, công việc. Từ đây, các trường đã thực hiện việc thể chế hoá, ban hành một số quy định cụ thể về những vấn đề quan trọng hoặc được nhiều cán bộ, giảng viên, công nhân viên trong nhà trường quan tâm. Điều này tạo thuận lợi trong quá trình thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở.

Kết quả đạt được.

Sau 6 năm triển khai thực hiện Quy chế, ở phần lớn các trường, Ban Chỉ đạo thực hiện QCDC hoạt động ngày một hiệu quả, rõ nét và nền nếp hơn. Cán bộ, đảng viên, sinh viên có nhận thức đúng đắn về ý nghĩa và tầm quan trọng của việc xây dựng và thực hiện QCDC ở cơ sở.

Đảng bộ, nhà trường đã xây dựng được một hệ thống các văn bản (quy chế, quy định, quy ước...), cụ thể hoá Chỉ thị của Bộ Chính trị, Nghị định của Chính phủ và Quyết định của Bộ Giáo dục và Đào tạo về thực hiện QCDC ở cơ sở. Nội dung các quy chế, quy định tập trung vào những vấn đề liên quan trực tiếp đến quyền lợi và trách nhiệm của cán bộ, viên chức và sinh viên...

Các quy chế được xây dựng đúng quy trình, được thảo luận dân chủ, có sự tham gia của các thành viên trong nhà trường. Quy chế được thông báo công khai để mọi người thực hiện và giám sát.

Đến nay, có 35/39 đảng bộ trường (không tính các trường đại học dân lập) xây dựng quy chế: Quy định về tuyển dụng cán bộ, phân phối phúc lợi, quy chế khen thưởng, quy định về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ... trong đó có nhiều đảng bộ thực hiện tốt QCDC ở cơ sở như Đảng bộ trường Đại học Bách khoa, Đại học Giao thông Vận tải, Đại học Mở Địa chất, Đại học Sư phạm Hà Nội, Đại học Thủy lợi, Cao đẳng Giao thông Vận tải... Những quy chế được áp dụng đã góp phần tích cực làm chuyển biến phong cách làm việc của nhà trường, phát huy tinh thần làm chủ, khai thác tiềm năng lao động sáng tạo trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học và học tập của đội ngũ giảng viên và sinh viên, nâng cao chất lượng đào tạo...

Qua triển khai thực hiện QCDC ở cơ sở đã phát huy vai trò lãnh đạo của các cấp uỷ đảng, tính chủ động của các tổ chức đoàn thể quần chúng; củng cố mối quan hệ gắn bó, đoàn kết thống nhất giữa đảng uỷ - ban giám hiệu, các đoàn thể. Từ đây, tạo bầu không khí dân chủ, cởi mở, thúc đẩy việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của các nhà trường.

Trong năm qua, kết quả đánh giá, phân loại tổ chức đảng, đảng viên là: 30/42 (Đại học Quốc gia là tổ chức đảng cấp trên cơ sở không đánh giá, phân loại) đảng bộ trường đạt tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh (trong đó có 9 đảng bộ trường đạt tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh tiêu biểu); với 8.146/8.817 đảng viên, hoàn thành tốt nhiệm vụ trong đó hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ 2.204.

Tuy nhiên, trong thực tế đang tồn tại khó khăn: Một số đảng uỷ, ban giám hiệu nhà trường chưa thấy hết vai trò, tầm quan trọng của việc thực hiện QCDC ở cơ sở đối với sự nghiệp phát triển của nhà trường trong giai đoạn hiện nay.

Có một số trường chưa thành lập Ban Chỉ đạo thực hiện quy chế dân chủ hoặc có thành lập nhưng hoạt động chưa đều.

Còn nhầm lẫn giữa quy chế, quy định pháp lý của Nhà nước với những quy chế, quy định để thực hiện dân chủ ở cơ sở...

Việc triển khai xây dựng, thực hiện QCDC ở cơ sở trong các trường chưa đồng đều về nội dung và chất lượng. Kết quả triển khai của trường tùy thuộc vào nhận thức và sự quan tâm chú trọng của cấp ủy, lãnh đạo từng trường. Một số trường tuy đã xây dựng được QCDC của trường mình, nội dung bám sát Chỉ thị của Bộ Chính trị, Quy chế 04 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, nhất là các nội dung xác định trách nhiệm và quyền lợi của các đối tượng trong nhà trường, nhưng lại chưa chú ý xây dựng các quy chế, quy định, quy ước về nếp sống văn hoá, xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh; các mối quan hệ phối hợp công tác và các lĩnh vực hoạt động khác... Trong Quy chế 04 của Bộ Giáo dục và Đào tạo mới đề cập đến việc xây dựng QCDC ở các trường công lập, với những trường dân lập đến nay vẫn chưa có chỉ đạo cụ thể. Đó là những vướng mắc trong quá trình thực hiện QCDC ở các trường đại học, cao đẳng Hà Nội cần được tháo gỡ.

Giải pháp tiếp tục.

Từ những kết quả đạt được, trước những khó khăn trong quá trình xây dựng và thực hiện QCDC ở cơ sở trong các trường, thực hiện kết luận của đồng chí Phó bí thư Thường trực Thành ủy, Trưởng ban Chỉ đạo thực hiện Quy chế dân chủ của Thành ủy về “tiếp tục thực hiện Chỉ thị 30 của Bộ Chính trị và số 10 của Ban Bí thư về thực hiện QCDC ở cơ sở khối các trường đại học, cao đẳng Hà Nội”, Ban Đại học Thành uỷ Hà Nội đã nghiên cứu và có Hướng dẫn số 87 về “Thực hiện QCDC trong hoạt động của các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn Hà Nội”. Biện pháp quan trọng là tiếp tục nâng cao nhận thức của các tổ chức đảng, các ban lãnh đạo, nhất là cán bộ chủ chốt của các trường, cán bộ, giáo viên, nhân viên, sinh viên về ý nghĩa, vai trò và sự cần thiết phải xây dựng và thực hiện quy chế dân chủ trong nhà trường.

Rà soát, chấn chỉnh Ban Chỉ đạo thực hiện QCDC ở cơ sở trong từng trường theo tinh thần chỉ đạo của Thành uỷ Hà Nội. Đối với các trường chưa thành lập Ban Chỉ đạo thì nhanh chóng thành lập và triển khai các nội dung theo yêu cầu của các chỉ thị, kế hoạch, nghị định của Trung ương và Thành uỷ. Các trường đã thành lập Ban Chỉ đạo tiếp tục củng cố, đưa hoạt động của Ban Chỉ đạo vào nền nếp thường xuyên.

Bổ sung, hoàn thiện các quy chế đã ban hành, đồng thời có kế hoạch tiếp tục xây dựng những quy chế, quy ước thực hiện dân chủ trong các lĩnh vực hoạt động khác của nhà trường.

Chuẩn hoá, thống nhất các nội dung của “Quy chế thực hiện dân chủ trong hoạt động của các trường đại học, cao đẳng Hà Nội”.

Với biện pháp đồng bộ, việc xây dựng và thực hiện QCDC ở cơ sở đã và đang trở thành nền nếp hoạt động của các trường đại học, cao đẳng Hà Nội, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, môi trường sư phạm của Thủ đô.